

ORTA ÇAĞ'DA BİLİM, KÜLTÜR VE SANAT

ORTA ÇAĞ'DA BAŞLICA MEDENİYET HAVZALARI:

1. BİLADÜŞŞAM (SURIYE)
2. IRAK
3. HİCAZ
4. SİCİLYA
5. BATI (AVRUPA)
6. ENDÜLÜS
7. MAVERAÜNNEHİR, HAREZM, TÜRKİSTAN
8. FARS, IRAK-I ACEM, AZERBAJCAN VE HORASAN HAVZASI
9. HİNDİSTAN
10. ÇİN

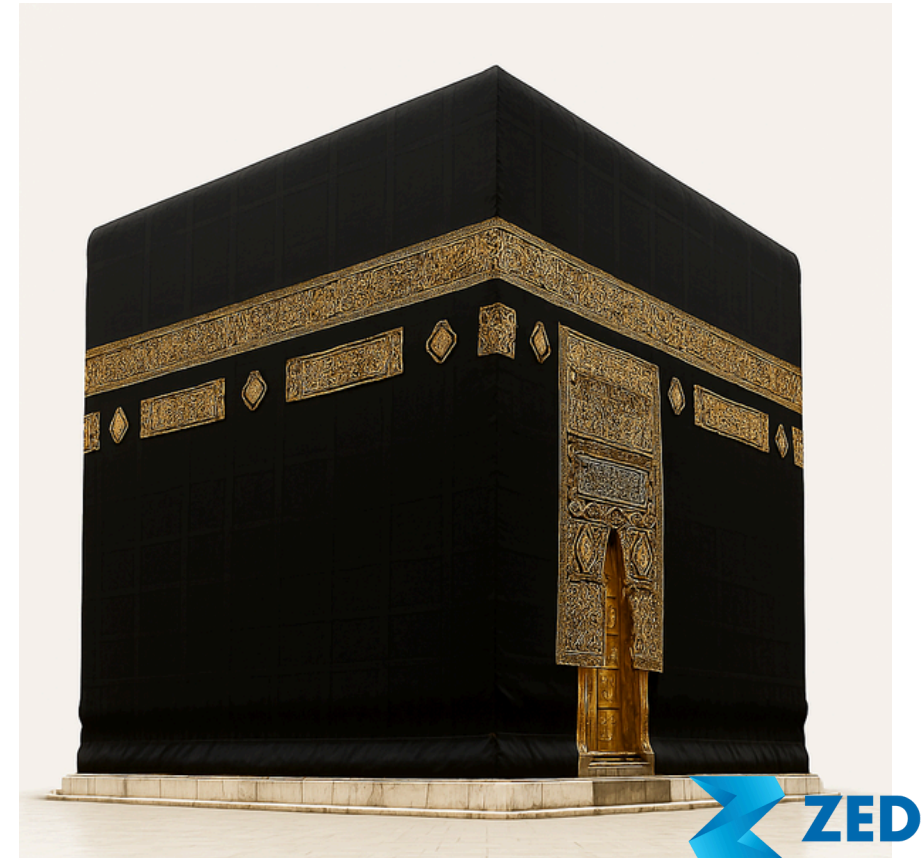

BİLADÜŞŞAM (SURİYE): EMEVİLER DÖNEMİ'NDE EKONOMİK REFAHIN SAĞLANMIŞ OLMASI VE HALİFELERİN DESTEK VERMESİ SAYESİNDE BU BÖLGEDE BİRÇOK ŞEHİRDE BİLİM VE KÜLTÜR MERKEZLERİ KURULDU. BİLİNEREN TARİHİ MEKANLARDAN BİRİ EMEVİYYE CAMİ'DİR.

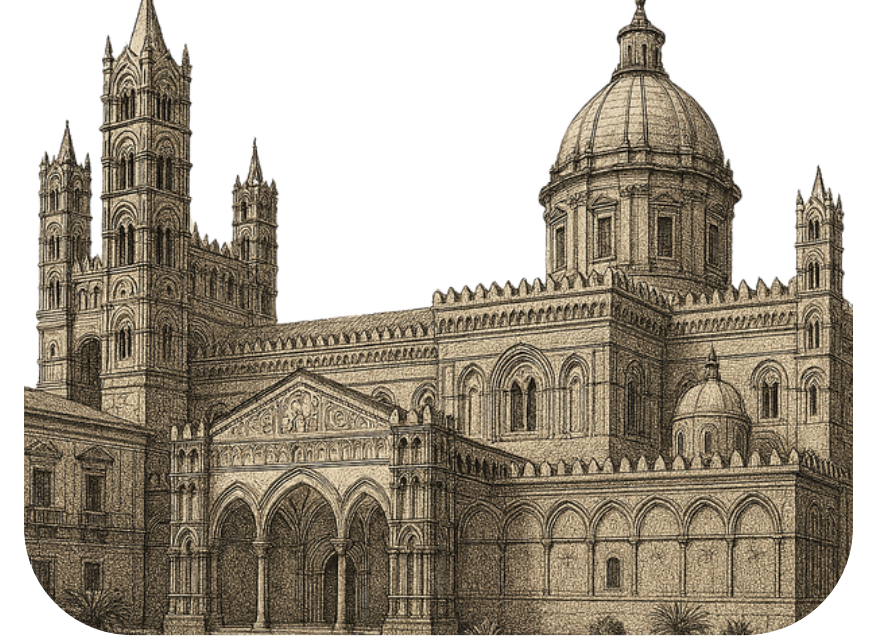

IRAK: ABBASİLER DÖNEMİ'NDE İSLAM DÜNYASININ ÖNEMLİ BİLİMSEL VE KÜLTÜREL FAALİYETLERİ BUGÜNKÜ IRAK TOPRAKLARINDA YÜRÜTÜLDÜ. ÖZELLİKLE BAĞDAT'TA AÇILAN BEYTÜ'L HİKME, İSLAM DÜŞÜNCE DÜNYASININ GELİŞİMİNE BÜYÜK KATKILARDA BULUNDU. HZ. ALİ TÜRBEŞİ, BÖLGEDE GÜNÜMÜZE ULAŞAN SAYILI MİMARİ ESERLERDEN BİRİDİR.

HİCAZ : MEKKE VE MEDİNE'DEKİ MÜDERRİSLER, DİNİ İNANÇ VE YAŞANTIYLA İLGİLİ KONULARDA HEM MEDRESE ÖĞRENCİLERİNİ HEM DE HALKI BİLGİLENDİRİRDİ. KABE , HİCAZ BÖLGESİNDEKİ ÖNEMLİ BİR MİMARİ ESERDİR.

SİCİLYA :SİCİLYA'NIN BAŞKENTİ PALERMO'DA YÜRÜTÜLEN TİCARİ, BİLİMSEL VE KÜLTÜREL FAALİYETLER, AVRUPA VE İSLAM MEDENİYETLERİ ARASINDA BİR KÖPRÜ İŞLEVİ GÖRDÜ.

PALERMO KATEDRALİ ÜNLÜ MİMARİ ESERLERİNDEN BİRİDİR.

BATI (AVRUPA): ORTA ÇAĞ'DA ROMA İMPARATORLUĞU DAĞILDIKTAN SONRA KİLİSENİN GÖZETİMİNDE VE ROMA-GERMEN ETKİSİNDE BİR MEDENİYET KURULDU.

İNANCI AKILDAN ÜSTÜN TUTAN SKOLASTİK DÜŞÜNCE, TOPLUMSAL HAYATIN HER ALANINDA ETKİLİ OLDU.

SALİSBURY KATEDRALİ DÖNEMİN ÜNLÜ İNGİLİZ KATEDRAL MİMARİLERİNDENDİR.

ENDÜLÜS:BUGÜNKÜ İSPANYA TOPRAKLARINDA KURULAN VE AVRUPA'YI İSLAM KÜLTÜR VE MEDENİYETİYLE TANIŞTIRAN ENDÜLÜS, AVRUPA'DAKİ RÖNESANS ÇALIŞMALARINA DA ZEMİN HAZIRLADI.

EL HAMRA SARAYI ,KURTUBA MEDRESESİ GÜNÜMÜZE ULAŞAN SAYILI MİMARİ ESERLER ARASINDADIR.

MÂVERÂÜNNEHİR, HÂREZM, TÜRKİSTAN : BU BÖLGELERDE BULUNAN SEMERKANT VE BUHARA MEDRESELERİNDE ÖZELLİKLE ASTRONOMİ ALANINDA ÖNEMLİ ÇALIŞMALAR YAPILDI VE BİLİM İNSANLARI YETİŞTİRİLDİ.

ULUĞ BEY MEDRESESİ BÖLGENİN EN ÖNEMLİ MEDRESESİDİR.

FARS, IRAK-I ACEM, AZERBAIJAN VE HORASAN HAVZASI: KADİM VE ZENGİN BİR KÜLTÜR BİRİKİMİNE SAHİP OLAN BU COĞRAFYA, İSLAM MEDENİYETİNİN OLUŞUMUNDA VE GELİŞİMİNDE BÜYÜK BİR ÖNEME SAHİPTİR.

SELÇUKLULAR DÖNEMİNDE YAPILAN MELİK CAMİ ÖNEMLİ MİMARİ ESERLERİNDEN BİRİDİR.

HİNDİSTAN: FELSEFE, KİMYA VE TIP'IN YANI SIRA ÖZELLİKLE MATEMATİK VE GEOMETRİ ALANLARINDA BÜYÜK GELİŞME GÖSTEREN HİNT MEDENİYETİ, İSLAM MEDENİYETİNİN GELİŞİMİNİ DE ETKİLEDİ.

XIII.YÜZYILDA ,DELHİ'DE İNŞA EDİLEN KUTUP MİNAR ZAFER ANITI ÖNEMLİ MİMAR ESERLERİ ARASINDADIR.

ÇİN : KADİM BİR GELENEĞE SAHİP OLAN ÇİN MEDENİYETİNDEN HEM BİRÇOK BULUŞ (KAĞIT,MATBAA,PUSULA VB.) HEM DE TARİH, FELSEFE, MİMARİ GİBİ ALANLARDA ÖZGÜN ÇALIŞMALAR YAPILDI.

TANG HANEDANLIĞI DÖNEMİNDE YAPILAN BÜYÜK VAHŞİ KAZ PAGASI BÖLGENİN ÖNEMLİ MİMARİ ESERLERİ ARASINDADIR.

ORTA ÇAĞ'DAKİ MEDENİYET HAVZALARI

ASYA MEDENİYET HAVZALARI

→ ÇİN
→ HİNDİSTAN

BATI (AVRUPA) MEDENİYET HAVZASI

→ ORTA ÇAĞ BATI AVRUPASI'NDAKİ KATEDRAL VE MANASTIR OKULLARI XIII. YÜZYILA KADAR BÖLGESEL KALMIŞ, GELİŞMEMİŞTİR. İTALYA, FRANSA VE İNGİLTERE'DEKİ KÜLTÜR MERKEZLERİ DAHA SONRA OLUŞMUŞTUR.

İSLAM MEDENİYET HAVZALARI

→ HİCAZ
→ SURİYE
→ FARS (İRAN)
→ IRAK
→ MAVERAÜNNEHİR , HAREZM , TÜRKİSTAN
→ ENDÜLÜS
→ SİCİLYA

İSLAM MEDENİYETİNDE ALİMLER:

FARABİ:

- ➡ İSLAM FELSEFESİNİ TEMELLENDİREN ÜNLÜ TÜRK FİLOZOFTUR.
- ➡ MADDİ SERVETE VE ŞÖHRETE DEĞER VERMEYEN, RUH VE AHLAK TEMİZLİĞİNE ÖNEM VERİR.
- ➡ “**TA'LİSÜ'S-SA'ADE**” ADLI ESERİNDE, FELSEFİ ERDEMLERİ ANLATIR. BİR FİLOZOFUN ZEKİ, DOĞRULUĞA SADIK, ONURLU, AHLAKLI VE İRADELİ OLMASI GEREKTİĞİNİ VURGULAR.
- ➡ MANTIK İLMİNE KATKILARINDAN DOLAYI ARİSTO'DAN SONRA ‘**İKİNCİ ÖĞRETMEN**’ LAKABIYLA ANILMIŞTIR.
- ➡ İSLAM DÜNYASINDA SİYASET FELSEFESİNDEN BAHSEDEN İLK FİLOZOFTUR.
- ➡ METAFİZİKTE, VARLIK VE MAHİYET AYRIMINI YAPAN İLK FİLOZOFTUR.
- ➡ ESERLERİNDEN BAZILARI:
 - ➔ İHSAU'L ULÜM
 - ➔ KİTABÜ'L MUSİKİ EL-KEBİR'DİR
 - ➔ TA'LİSÜ'S-SA'ADE

İMAM GAZALİ

- ➔ GAZALİ HEM KABİLECİLİK ANLAYIŞINA HEM DE KÖRÜ KÖRÜNE KABUL EDİLEN MEZHEPÇİLİĞE KARŞIDIR.
- ➔ GAZALİ'YE GÖRE ŞÜPHE GERÇEĞE ULAŞMANIN TEK YOLUDUR.
- ➔ GAZALİ'NİN EN ÜNLÜ ESERİ **"İHYÂU ULÛMİ'D-DİN"** DE BOZULMUŞ BİR TOPLUMU ISLAH ETMEYE, TEKRAR KUR'AN VE SÜNNET TEMELLERİ ÜZERİNE OTURTMAYA VE ONA İSLAMİ ERDEMLERİ YENİDEN KAZANDIRMAYA ÇALIŞMIŞTIR.

İBN RÜŞD

- ➔ BATI'DA AVERROES ADIYLA BİLİNİR.
- ➔ ARİSTO'NUN EN BÜYÜK YORUMCUSU OLARAK KABUL EDİLİR.
- ➔ YAPTIĞI GÖZLEMLERLE GÜNEŞ LEKELERİNİ GÖZLEMLEYEN İLK BİLGİNDİR.
- ➔ **"EL-KÜLLİYYÂTÜ Fİ'T-TİBB"** ADLI ESERİ XII. YÜZYILDA LATİNCE'YE ÇEVİRİLMİŞ VE AVRUPA BİLİM İNSANLARI TARAFINDAN KULLANILMIŞTIR.

BİRÜNİ

- ➔ MATEMATİK, ASTRONOMİ, COĞRAFYA İLE İLGİLENMİŞTİR.
- ➔ BİRÜNİ, BİLİMSEL ÇALIŞMALARINDA GÖZLEM VE DENEYE ÖNEM VERMİŞTİR.
- ➔ AKILCI VE ELEŞTİREL YAKLAŞIMLA KAYNAKLARI KARŞILAŞTIRARAK DOĞRULARI ORTAYA KOYMUŞTUR.BU YÖNTEM, ÇALIŞMALARININ GÜVENİLİRLİĞİNİ VE KALICILIĞINI ARTIRMİŞTİR.
- ➔ 'BEN HER KİŞİNİN KENDİ ÇALIŞMASINDA YAPMASI GEREKENİ YAPTIM: ÖNCELİKLERİN BAŞARILARINI MİNNETTARLIKLA KARŞILAMAK, ONLARIN YANLIŞLARINI ÜRKMEDEN DÜZELTMEK, KENDİSİNE GERÇEK OLARAK GÖRÜNENİ GELECEK KUŞAĞA VE SONRAKİLERE EMANET ETMEK.' SÖZÜ BİRÜNİ'YE AİTTİR.'

İBN SİNA

- ➔ BATI'DA AVİCENNA, İSLAM ÂLEMİNDE "EŞ-ŞEYHÜ'R-REİS" ADIYLA ANILMIŞTIR.
- ➔ İBN SİNA'NIN BİLİMSEL ALANDAKİ EN ÖNEMLİ ESERİ, "EL-KANÛN Fİ'T-TİBB"
- ➔ İBN SİNA TIP BİLİMİNDE İDRAR İNCELEMESİYLE ŞEKER HASTALIĞINI TEŞHİS VE TESPİT ETMİŞTİR.

İBN EL-HEYSEM:

- ➔ OPTİK BİLİMİNİ KÖKTEN DEĞİŞTİRMİŞ VE MODERN OPTİĞİN TEMELLERİNİ ATMIŞTIR.
- ➔ IŞIĞIN DOĞRUSAL YAYILIMI, YANSIMA, KIRILMA, GÖLGE, GÖKKUŞAĞI GİBİ KONULARDA DENEYLER YAPMIŞTIR.
- ➔ EN ÖNEMLİ ESERİ “**KİTÂB EL-MENÂZİR**” DİR.
BU ESERDE TÜM OPTİK KURAMLARINI VE KANITLAMALARINI ORTAYA KOYMUŞTUR.
- ➔ ESERİ 12. YÜZYIL SONLARINDA LATİNCE'YE ÇEVİRİLMİŞ VE BATI'DA OPTİĞİN GELİŞİMİNİ DERİNDEN ETKİLEMİŞTİR.

DOĞU VE BATI ARASINDA BİR MEDENİYET KÖPRÜSÜ İNŞA ETMESİ AÇISINDAN İBN SİNA, FÂRÂBÎ, BÎRÛNÎ GİBİ İLİM İNSANLARININ ÖNEMİ

- BU BİLİM İNSANLARI DOĞU VE BATI ARASINDA MEDENİYET KÖPRÜSÜ KURMUŞTUR.
- İBN SİNA'NIN TIP, FARABÎ'NİN FELSEFE, BİRÜNİ'NİN BİLİM ALANINDAKİ ÇALIŞMALARI AVRUPA'DA BÜYÜK ETKİ YARATMIŞTIR.
- "EL KANUN Fİ'T-TIP" ESERİ LATİNCEYE ÇEVİRİLEREK YILLARCA AVRUPA TIP FAKÜLTELERİNDE OKUTULMUŞTUR.
- BU BİLİM İNSANLARI, KADİM BİLGİYİ İNCELEYİP YENİDEN YORUMLAYARAK ORTAK DÜNYA MİRASINA BÜYÜK KATKI SUNMUŞLARDIR.

ORTAK DÜNYA MİRASININ
OLUŞUMUNDA
İSLAM DÜNYASI VE BATI MEDENİYETİ
ARASINDAKİ ETKİLEŞİM BÜYÜK
ROL OYNAMIŞTIR.

İSLAM DÜNYASI, ANTİK YUNAN, ROMA,
HİNT VE ÇİN GİBİ MEDENİYETLERDEN
ALDIĞI BİLGİYİ GELİŞTİRMİŞ VE
BATI'YA AKTARMIŞTIR.

BATI'DA BİLİMSEL VE KÜLTÜREL
GELİŞMELERİ DESTEKLEMİŞ,
RÖNESANS'A VE MODERN BİLİMİN
TEMELLERİNE KATKI SAĞLAMISHTIR.

